

jezikom zoprna, kar nam bogati in izobraženi slovanski jeziki Rusov, Čehov in Hrvatov kažejo, kakor tudi naše slovansko čustvo.

To so moje opazke k posameznim izrazom in v obče. Če je tedaj kdo v meni slovenskega „purista“ razodel, hvala mu! Samo mi je žal, da te slave prejeti ne morem, ker sem le take izraze porabil, ki so jih že drugi pred mano pisali. Ako pa ti niso „Novicam“ všeč, žalostna jim majka! Jaz gotovo nisem tega zakrivil. V Kranji 10. avgusta 1866.

Janko Pajk.

Dostavek vredništva. „Obrana“ pričujoča kaže, da je častiti gospod profesor svoje razloge imel za poslovenjene tehnične izraze; al o tem nikakor nismo dvomili. „Novice“ so le pri tej priliki ponovile svoj svet, svojo željo, naj bi Slovenci (pa tudi vsi Slovani) obdržali izraze, ki jih vès učeni svet, Francoz in Anglež, Talijan in Nemeč itd. rabi. Te želje po ugodni priliki izrekati, vendar gospod profesor ne bo branil „Novicam“, ki se za jezik slovenski trudijo mnogo let? Pa tudi slovníkarji, naj so slovenski ali hrvaški, česki, poljski itd., nam ne bodo za zeló vzeli, ako po temeljitih razlogih rečemo, da „ne prisegamo na njih besede.“ Saj smo tudi mi zlasti v zdravniških imenih v Cigaletov slovník marsiktero besedo dali in gospod Cigalé dobro vé, kako dolgo smo se razgovarjali o marsikteri — potem pa vzeli tako, ki se nam je najboljša zdela; — da je dovršena, nikjer ni rečeno. In tako nam tudi drugi slovníki nikakor niso avtoritete, in da nam ne morejo biti, kaže nam Mažuraničev nem. hrv. slovar, ki na pr. „Nerve“ imenuje tudi žila, kaže nam Frölichov nem. ilir. rukoslovník, ki „Nerve“ imenuje čutilo, žila, Konečnyev, ki ga zove žilna, čilna, nerv itd. Tù se nam še najbolje dopada Mrongoviusov niem. polski slovník, da saj na prvo mesto stavi poljski „nerv“ in odbija suchožyła, eigentl. Sehne. Da pod živec vse lahko spada, kar je živo, to pač vsak na prvi pogled vidi; saj živí tudi krvina in vsaka druga žila, kost, miškul, kri itd. Če je za ktero nemško besedo „živec“ dober, dober je za splošni pomen „Lebensgeist“ ali kaj tacega. Sicer pa gosp. profesorja prosimo, naj nam ne očituje neslednosti zastran čutnice; mi je nismo pridržali, temuč le rekli: bila bi — —! „Nerv“ naj ostane „nerv“, to je naša beseda; ako pa je treba razločevati med Empfindungsnerv in Bewegungsnerv, moramo za ti besedi dodajati adjektiv ali pa vse skupaj izraziti z eno besedo. — Da tudi „Novice“ vejo razloček med „Genius“ und „Genie“, jim bo menda tudi gospod profesor sam pri-trdil, in ko so pisale genij ali ženij, so pisali to tistim, ki ne umejo francoski izgovarjati. Da „Novice“ ne prisegajo na besede slovníkarske, imajo tudi o tej besedi svoj razlog: Mazuranič imenuje „Genie“ um, razum, talent, genij, Frölich prirodni dar, velikoumnost, Janežič bistroum, prirojeni um, Mongrovius duh, dowcip, Konečný důwtip, wele duch itd. Al „grosser Verstand“ še ni ženij: ženij je še več, kar popolnoma le beseda ženij izrazuje. Kar se tiče anatomskega izraza „Intercostalnerve“, mislimo, da je to stvar, ki naj jo gosp. profesor anatomom v rabsodbo prepušča, ker simpatični ali veliki medreberni nerv razdeluje toliko in tako važnih vej, da mu beseda strogo mora ostati kakor je latinska. Vsak svoje najbolje vé. V kontekstu profesorjevem se nismo spotikali nad „želodčnim živcem“, ker tudi želodec dobiva od simpatičnega nerva vejo; al da bi se „Intercostalnerve“ prestavljal z želodčnim, tega pa nikakor ne! Nasvetovani miškul prosimo naj se bere miškul; tiskarni pregrešek je. Konečno tedaj rečemo le to, da nismo rekli, da bi se ne smelo na-

mesti „psihologije“ reči „dušeslovje“ ali da so vsi slovanski izrazi napačni. Le ta svèt (ne ukáz) ponavljamo ne samo g. profesorju, ampak vsem pisateljim slovenskim: Ne bodimo presilni puristi, to je, tehnično besedo, ki jo (večidel po latinščini) rabi Francoz, Anglež, Talijan, Nemeč, rabimo tudi mi Slovani! Tako bomo sebi in drugim razumljivi.

Dve tri opombice

zastran slovenske terminologije, katero naš sloveči pisatelj gosp. Erjavec po „Glasniku“ oznanja za mineralogijo. — Močno je razveselila vsacega Slovenca novica Glasnikova, da je gosp. Erjavec, vès mož za to težko delo, spisal slovensko mineralogijo, ter da dobimo tudi ta del prirodopisa. Ker pa želi zvedeti, predno pojde delo pod tisk, kako sodbo o terminologii, naj mu po „Novicah“ izročim nekatere pozdevke v prevdarek, ne bi li s tem spomnil in spodbodel umnejše, da bi z izdatnejšim svetom svojim pritegnili zaslužnemu obdelovalcu te pretrde celine. Pred vsem moram pohvaliti g. Erjavca za to, da slovenskemu grlu priležne vsej Evropi znane izraze postavlja na prvo mesto ter sem prav teh misli, ktere so na to stran ni davno izgovorile tudi „Novice.“ Še več. Če zraven takega občnoznanega izraza ni najti dobre slovenske besede, ostanimo pri samej tujki. Pišimo na pr. kristal, ker iz slovarjev (zlasti Miklošičevega) ni jasno, ali se mora po slovensko pisati golot (gen. m.) ali pa morda glat (kakor so Čehi jeli pisati = hlat, drže golot za rusizem, kakor je molot za mlát, in res se iz Mikl. slov. dade trditi eno in drugo). Ravno tako bi jaz pisal le: granit, ne žula („Glasnik“ ima tù pomotno žala), in pa gnajs, ne rula, kakor so oboje sedanji Čehi jeli pisati brez trdnega razloga. (Glej „Jungmanov slovník.“) Namesti: trapéc pisal bi jaz: trapéz. Sokladen, raziden (bolje že: razhoden) bode javalne potrdila slovníca. Prilogi: kovinji, kremenji, ne zdé se mi pravilni (Glej Janež. Slovn., po kateri končnica: **ji** pri-rašča živalskim imenom); tako tudi ne: steklova (sijajnost), ker se od imen srednjega spóla, če niso živalska, ne delajo taki prilogi. Namesti biserova utegnulo bi bolje biti biserna (sijajnost). Kovno (lice, metall. Aussehen) ne sklada se dobro z drugim, slovensčini res znanim prilogom, namreč koven, hámmerbar. Samoter za einfach ne vem, če je dobro, ker bi se ta prilog utegnil bolje rabiti za sporadisch. Svitoglavec namesti priloga Svitoglav.

Cigale.

Domače stvari.

Izhod na Triglav.

Z gosp. profesorjem Francetom Globočnik-om iz Ljubljane sva se zmenila, da v sredo 1. avgusta popoldne iz Kranja nastopiva pot na Triglav. Prišel pa je profesor še le drugi dan v četrtek ob pol petih popoldne. Stopivši v štacuno našo reče: „tukaj sem, idiva!“ Po kratkem premisliku odgovorim: „Dobro! idiva!“ Bil je po naključbi v štacuni tudi en Oger, agent avstrijskega Gresham-a, g. Rosner. Tudi on pravi, da hoče z nama na velikána. In komaj je ura pet odbila, že se drdramo proti bleškemu jezeru, kjer smo v gostilnici Malnerjevi prenočili. Globočnik je imel s seboj popis Triglava od gosp. dr. H. Coste; dá ga Rosnerju, naj ga v postelji na glas bere. Do malega Triglava je mirno bral, al naprej se mu ustavlja beseda, ponehuje, z glavo kima, dvoumi, da bukve morebiti resnice ne govoré, in večkrat pravi: „wenn schon mali so schlimm